

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Szőcshényi-utca SIMON-ház Kunz József ur
kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK,

előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szerkesztéséről és
minden körülmények ide intézendők.

Érmentetlen levelek csak ismert kszektől
fogadtattak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:

Helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve	
Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasasbetűsor egyszeri beiktatásért 50k.
Bélyegdíj minden hirdetésért kb. 30 kr.
Nyitólár 4 hasasbetűsorért 20 kr.
Hirdetést vagy reclameot magában foglaló
ajánlatok sora 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Szerda, Aprilis 10.

72. szám.

Gróf Andrassy Gyula beszéde.

Ismét és ismét visszatérünk az újabb kor politikai beszédeinek ama nagyszabású példányához, a melynek, hogy pártját találhassuk, a politikai szónoklatok gyűjteményeiben sokáig kell keresgélünk s valahányszor újra olvassuk Andrassy gróf ez enunciatíváját, mindannyiszor újabb adatokat leljünk benne annak a meggyőződésnek az erősítésére, hogy a nemes gróf nem csak Európa, hanem az általános emberiség színvonaláról nézi szeretett nemzetét mult és jövő történetét s így: jelen föladatait. S hogy ez nem az egyéni elfogultság itélete, mutatja az a tény, hogy bármely oldalról, a mai politikai pártok bármelyik részéről történt felszólalás, tételt kísérlet e beszéd megírására, nem az argumentáció és következtetések, nem a concret példák és odaállított lehetőségek ellen hangzott a bírálat, hanem a fő, mondhatjuk: az egyetlen ellenvetés amaz érzelmi alapon nyugvó tétel sarkallik, hogy a nemzet aspiratiói nem szabad lehútni, hogy az életben nincsenek definitívumok, hanem mindenkben és így a törvényhozásban is a progressio az uralkodó.

Mert, csakugyan, Andrassy gróf, a véderőt illető törvényjavaslat amaz ostromlóival szemben, a kik, a haladás általános elvére hivatkozva, azt a követelést támasztották, hogy a közjogi kiegyezés óta eltelt idő elég volt arra, hogy a közös véderő eredeti szerkezetét az u. n. nemzeti jogok javára, tehát a korona jogainak csökkentésével, alakítsák át, — azt a tételt állította oda, hogy a kiegyezés tényezői, annak idején, nem avval a rejtett gondolattal laboráltak, hogy az egyszer megnyert kisujj után, majd a kéz s azután a kar következik, hanem ök — az általa használt enyhe kifejezés szerint: nagyon, nagyon hosszú időre szóló alkotást hoztak létre, míg az ellenfelek, igen jogosan felelhetik: nincs semmi állandó a nap alatt és így a közös védelem e formájának is szükségképp változnia kell az idők multával.

Látni való, hogy mint minden elvi ellentét esetében, a vita egyértelmű megoldására itt sem lehet semmi kilátás — a mint, hogy Andrassy gróf mindjárt beszéde elején rámutat az ellentét sarkpontjára, kimondván, hogy az önálló magyar hadsereg vitatónak mindenek előtt a közjogi szervezettel kell megbontaniok s csak ez alapföltétel megvalósítása után következhetik, aztán, eme követelésök teljesülése, — míg Andrassy gróf, a nemzeti akarat husz éven át egyértelmű nyilatkozott törvényes akaratára hivatkozva, alapföltételként a törvényes közjogi szervezettel definitívumát állítja oda, melynek ismét szükségképpen consequentiája a közös véderő is.

Andrassy grófnak, tehát, mindörökké — és nem csupán hosszú, hosszú időre igaza van, valamig az európai államalakulatok, nemzetiségi és hatalmi törekvések, ezekkel szemben való szövetekezések s az e czélok számára szervezett hadseregek, valamint tulfelől az osztrák-magyar monarchia s ennek körében: Magyarország helyzete, népességei és nemzetiségi viszonyai s evel megcsobott ereje, valamint emberiségi elhivatása a maiak maradnak. Ezek az adott tényezők, ezeknek kényszerű szükségképp szabta meg a monarchia közjogi szervezettel, ennek keretén belül és biztosítása elmaradhatatlan eszközként: a közös védelmet is. Igaza van Andrassy grófnak: ez definitívum, mindaddig, természetesen, valamig a helyzet, a föladat és a tényezők nem változnak.

Viszont, teljesen igazuk van az Andrassy gróf ellenfeleinek, a midőn azt állítják, hogy a változás, alakulás egyetemesen uralkodó törvény szerint történik, sőt egy olyan életkorban élő s egy oly

szervezeti nemzetre nézve, mint a magyar azt is igen valószínűn állíthatják s evel mindnyájunk szent meggyőződését fejezik ki, hogy a magyar nemzet életének a jövőben rejlt változásai és alakulásai a fejlődés, a progressio irányában és telje szerint fognak történni. Ha és a midőn, tehát, szép Magyarország völgyein és halmain, ne mondjunk többet, csak husz millió igaz magyar hazafi fog lakozni; miveltségben, anyagi, szellemi és erkölcsi erőben élteteljesen; egy akaratlan a szabadság, igazság és jog szolgáltatásban állva és munkálva; s törvényeit félve, tisztelve és követve a legalkotmányosabb nemzet és a vele egy legalkotmányosabb Király; ha és a midőn az európai nagy hatalmi és nemzetiségi törekvések és küzdelmek kiviva és megoldva, a nemzetek nagy Arcopagájában szintén a szabadság, igazság és jog szava lesz a döntő s az emberiség pirulva fog visszatekinteni ama regés korszakára, melyben a cultura jelszava alatt a fegyver és erőszak döntött — akkor, igaz, nem lesz szükség sem közjogi szerveződések alakulatokra és szükségképp consequentiákra, a közös véderőre, önkéntesi intézményre, sem a hármass szövetségre s a nemzeteket agyonnyomó fegyveres békére.

Am, az az államférfi, a ki nem a mának elementáris erejű, kényszerű szükségé, hanem a jövő aspiratiói szerint alapítaná meg politikáját, árulója lenne az ügynek, melynek szolgáltatására vállalkozott és elhivatott. S valamint Andrassy gróf egész nyugton provocálhatta ellenfeleit, hogy, ha oly czélszerűnek és idvűsnek találják a külön magyar hadsereget, vállalkozzanak inkább ma, mint holnap megvalósítására; a nemzet is mindig ki fogja érezni a maga oly rettenetes próbákon át kifejtett és megizmosodott politikai ösztönével azt az utat, melyet számára ezer éves multja, elszigetelt helyzete, — három és félszáz éves szövetsége és de-

finitiv létalappján számított közjogi szervezete szabott meg. Itt, e végzetünk által kijelölt körben, bőven elég a munkatér a legintensívebb, a legmesszibb vágó progressio számára, s hogy a nemzet a fejlődés, a haladás és értelemben vett utjáról ábrándok és hitetések által magát letéritetni nem fogja, erre néve biztos zálog a magyar nemzet egész, de dicsőséges multja. (Sz.)

Állami bevételek. A „Pol. Corr.“ budapesti levelezőjének értesülése szerint a magyar állam bevételei az 1889. év első és második havában oly kedvezően folytak be, hogy e hónapok végleges mérlege, habár a mult év terhére számos fizetés volt teljesítendő, 3 millióval kedvezőbb, a mult év megfelelő időszakához képest; különösen a fogyasztási adó jövedelme igen kielégítő.

A cheque- és clearing-forgalom. A képviselőház hétfői ülésében a cheque- és clearing forgalomról a Baross Gábor közmunka- és közlekedésügyi miniszter által beterjesztett törvényjavaslat jelentékeny haladás sarkkötött képezi közgazdasági haladásunknak és előmenetelünknek. Mialatt a véderő törvényjavaslat tárgyalásakor szenvedélyes viták viharai dultak a képviselőházban és már-már sokan a kormány közelálló bukását jósolták, azallat kormányunk munkálkodott az ország jólétén. Komoly munkával foglalkozott azon a téren, a hol a nemzet megerősödésének valóságos alapjai vannak. Nem a közbizonyosság gyarapítását czélozza-e a clearing-forgalomnak az a beláthatatlan megkönnyítése, mely a cheque- és clearing-forgalom behozatalában rejlik? A hétfőn beterjesztett cheque- és clearing-forgalmat életbe léptető javaslat, ha törvényerőre emelkedik, nagy lendületet fog adni kereskedelmi forgalmunknak. Tán még sokkal nagyobb, mint az ausztriai hasonló törvény az osztrák kereskedelemnek adott. Ott évtizedek óta megvoltak már a cheque és clearing alapjai. Ott nemcsak a nagy kereskedőcégek és hitelintézetek, hanem még az aránylag kisebbek is rég élvezték a könnyítéseket, a miket ez a modern forgalmi élet által feltalált két fizetési és elszámolási mód nyújt. És midőn az állam vette kezébe a fizetések e rendezését, mérhetetlen gyorsasággal emelkedett a forgalom. Mondhatnók, hogy a meglevő

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A tisztelletes asszony.

Azt mondják, uton-uttfélen prédikálják, hogy a szegény embernek nincsen olyan öröme, mint a gazdagnak. Nem igaz. Van öröme, boldogsága a kunyhónak is, és gyakran nemesebb és tisztább, mint a paloták gyönyöre. Legalább derüjére nem vet árnyékot az irigység vagy az elbizakodás. Nohát, ne olyan könnyűen a szóval!

A mit állítottam, azt be is bizonyítottam mindjárt. Engem ne vádoljon senki a hazugsággal. Ha elolvassátok, a mit irtam, igazat adtok énnekem.

Lám, nem lehet palotának nevezni a dombosi parokhiát, mert aki azt merné mondani, a szemébe vághatná valaki: kigyelmed csufolódo ember, nem érdemes egy székelt ülni vele; nem lehet állítani, hogy tele van benne arany-ezüsttel minden ládatia, mert az már igazán az irigy ember hazugsága lenne; nem lehet mondani, hogy arany paszományos ruhában, ezüst sarkantyas eszímában járnak kelnek benne, mert nyomban meghazudtolná az ilyen szószátyár embert a Laczi gyerek nadrágja, melynek térdén kilátszik a fü patyolat térdekálása, (hát iszen, hadd kukucskáljon az ott, ugyis ritkán lát az igazi kalácsot!) nem lehet mondani, mert a tisztelletes uram reverendáján is a zsinórok itt-ott lefityegnek már, mintha megunták volna a hosszú szolgálatot; nem lehet mondani, mert a tisztelletes asszony fehér bőbitás fejkötője is ugyanannyi tavaszt látott már, mint a menyit az ő házassága, együtt öregedtek, együtt köptak az idővel... de azért szeretném azt az embert látni, a ki azt mondja, hogy ebben a hajlékban nincsen öröm és tiszta boldogság. Vann biz abban. Sokszor a szürös bundás atyai zsebe nagyobb bankót takar, zacskója

több tallért melenget, mint a cifra bolond bugyellárisa.

Kis alacsony bogárhátú ház biz az a parochia ott a káros zsindeyes torony mellett, de azért jó lakóhely az. Sok öreg reverenda suhogott már végig annak a szellős széles tornácán, de azért nem gondolt rá senki, hogy panaszkodják a sors ellen. Az egész ház tanubizonyosága a régi egyszerűségnek, az emberek megelégedésének.

Az a közpüös fehér kémény, hej de sokszor eregetett vidám bodor füstfellegel a szék felé, — mintha mindannyiszor az Abel áldozatát jelképezte volna. Az a leboruló háztető sok diót, mogyorót őrizgetett már; egyszer egy egész szitnyóval gurult végig a lajtorján elárulva a pesztonka tolvajlásbeli ügytelenségét. (Nem végzett kurzust!) Még a golyák is ide szeretnek visszatérni; a feskék meg mintha árendába vették volna ki az ereszalját, minden tavasszal megújítják vele a régi kont raktust. Virágos kert veszi körül az egész házat, mint egy óriás koszorú; a lúgas jókéd vében telkuzott egész az eperfa legtetetejébe, onnan hajlong alá, mint a merész, pajkos gyermek, mikor inavál fogózkodik az ághoz. A tanuló-ház ablaka előtt egy rézsabakor zizeg, mellette nagy körben elborulva egy istenfia, fűszeres illatával. Ki tudja melyik öreg prédikátor ültette azokat oda? Ki tudja? meddig engedik még ágaikat letéretni pünkösdd reggelén a rózsaszínű ruhába öltözött papleányokkal, néha hárommal négyvel, kisebbel-nagyobbal! (Mert iszen az ő áldásában különös módon részelteti a szegény református papokat; megállanak az asztalok körül a gyermekek „renddel“ vagy a nélkül, mint olajveszszók. De kinek jutna eszébe az „áldás“ miatt panaszkodni?) Egy szóval ha szerényen is, de minden meg van a házikóban és körülte, mi az életet kedvessé, vidámmá teheti.

Vegyük le a süveget, mint az öreg ha-

rangozó, mikor benyul a pitvarajtón a templamkulesért, s lépünk be a hajlékba. Nézzünk szét: mit látunk, mit hallunk?

Csendes este van. Az öreg eperfa hullatja leveleit, sárga szőnyeggel teríti be szépen a tornás előtt a térséget. A feskék, golyák elköltözének már, üressen állanak fészkeik; a golya-fészket megrongálja a szél, lebont belőle egy-egy darabot; egyik-másik feské hajlék lehull az eresz alól, de a madarak nem olyan restek mint az emberek, majd csak helyre hozzák tavasszal a vihar embertelen dorgát.

Jobb idő van most odabent a szobában. A bubos kemenczét most fűtötték be, most vetik be a fonatka ákosot. A konyhában itt-ott elszórtan hevernek a szakajtó kosarak, az ügyetlen szolgáló, az „ólommadár“ esztelik botlik bennök. A tisztelletes asszony el-elveszi az előtét a kemencze szájától, nézi: vajjon piroslik-e már a kalács, nem kupa-e meg a láng? Így szokták ezt a gondos gazdasszonyok. Nem valami tédde ide, tédde oda munka ez a gazdasszonyi, van az anyi az aszsonyoknál, mint, hogy nagyot ne mondják, a szántás vetés vagy egyéb férfiaknál való munka. S a rozsvetésnél esnyább az elsőzött leves, vagy a zsengés kenyér vagy a főtelen paszuly. Iszen őrizze még a maradékot is az ekkora asszonyi csapásoktól! A leányok fehéreműt hajtogatnak, mángorolnak; egyik dakut foltoz, másik párna hajat huz fel, harmadik vasal, a negyedik ládába rakosgat valamit, az ötödik... nem, ötödik már nincs is. Elég ennyi, ugy-e tisztelletes uram? Ő is vidáman eregeti a füstöt, nézi szónkül a serényen folyó munkát, olykor kezével akaratlanul gesztikulálva, bizonyos, hogy a vasárnapi prédikáczió gondolkozik. Csak Laczi ül szomorúan a kemencze padkján, a világról föl nem emelné szemét a latin grammatikából. Kívér közönceppék hullanak szeméből a könyvre, akocok, mint valami gyé-

mánt papaszemen keresztül, olvassa magában a tudományok tudományok tudományát: „az us vocativusa e“...

Mi készül itt, uramisten, mi lesz ennek a vége? Nem lakodalom, — az nem ártana ugyan már hamarjában vagy kettő, — nem temetés — Iszen őrizz! — e m keresztelő, — no még csak az kellene, ugy-e tisztelletes asszony? — ugyan mi hát?

Megmondom én. Laczit akarják holnap reggel bepakolni a d-i kollégiumba hogy tele töltse a fejét sok, sok mindenféle tudományyal, — miről egyszerű embernek fogalma sincs. — T a u l j o n grammatikát, botanikát, fizikát, chemiát, históriát, poétikát, retorikát, aztán filozófiát, teológiát és sok más egyéb hallatlan dolgokat, míg bele nem dagad a feje. Itt az ideje, maholnap tizenkétórás kamasz lesz.

Hej, de keserű dolog ám ez Laczira. Többet nem birközni a dombosi fiukkal, nem jönni haza véres orral, nem szedni a legmagasabb ákáczról a madártojást, nem esni le annak a tetejéből, nem lenni otthon szüretkor, disznóöléskor, nem nyargalni este a hazarobogó ménes után, nem látni az édes anyját... oh ez mind olyan história, melyek közül egyikkel sem ér föl a világnak semmiféle kollégiuma.

De azért csak felültették Laczit a székére. Bezzeg, ha máskor kérezkedett fel, ha valahová mentek, azt mondták neki: üljön a szekér alá, s úgy robogott el felette az alkalmatosság, most ha mondanák, hej szivesen megfogadná a szót. Máskor utánna szaladt a szekérnek, most inkább ellenkező irányban tenne meg egy mértőldet. De hiába! A kalács már be van pakolva a fehér batyuba, a láda is az ülésben, nincs ember fia, a ki azt itthon már onnan leemelné. Még István harangozó is olyan köszívű most, az is szerencsés utat kíván Laczikának. Nincs menekülés. Még a Bodri is kiugattak az udvarról.

pénz használhatósága megkétszereződött, hogy feleannyi pénz tényleges kézzel-kézre adásával két annyi, sőt három annyi fizetés egyenlített ki. Nálunk, a hol mondhatnók, a cheque- és a giroforgalomnak még csak embryói is alig vannak meg, a hol az osztrák-magyar bank legújabb berendezett giroforgalmában aránytalanul kevesen vesznek részt, a hol a chequekkel való fizetés a legtrikább esetek közé tartozik, bizonyára rövid idő múlva egész forradalmi színezetű változást fog előidézni a postatakarékpénztár új intézménye. Igaz, hogy nálunk csak hosszabb idő múlva fog az intézmény behatolni azokba a körökbe, a melyeknek hasznára tulajdonképpen életelkép. Fialat kereskedelmünk, rövid idő óta meglevő forgalmunk még sokkal nehézkesebb, sokkal bizalmatlanabb, sokkal lassabb, semhogy könnyedén, gyorsan és keveskedői szellemmel első pillanatra ragadná meg a pénzforgalmi rendezkedés ez új módját. De ennek ellenére is nagy jövője van az újonnan életbeléptető rendszernek. Az élet maga fogja rákényszeríteni kereskedőinket és iparosainkat a chequek és clearingnak, mint fizetési módzatnak a felhasználására. A pénz egy helyről más helyre való átjuttatásának olcsósága, a fizetés könnyűsége, a kezelés áttekinthetősége, a velejáró teendők elveszően csekély volta, megannyi biztos elője e annak, hogy az intézmény nálunk csakhamar népszerűvé válik.

Országgyűlés.

Budapest, április 9.

A főrendiház mai rendkívül népes ülésében vette tárgyalás alá a véderő törvényjavaslatot. A vitát Fejérváry Géza br. honvédelmi miniszter vezette be, felsorolva azon okokat, melyeknél fogva a kormány a véderő-törvényjavaslatot a hozzá csatolt határozati javaslatot elfogadásra ajánlja. Az első szónok ezután Sztáray Antal gróf volt, a ki kijelentette, hogy az európai helyzetre való tekintettel általánosságban elfogadja a törvényjavaslatot, de a részletes tárgyalásnál egyes javaslatokkal fog fellépni. — Hollán Ernő tartott ezután nagyszabású beszédet a javaslat mellett; katonai szempontból vette bírálat alá a javaslatban szereplő intézkedéseket, kiemelte, hogy véderőnk — mely ma is az 1868-iki keretben mozog, bár az egész monarchia népsége rendkívül növekedett azóta, emelnünk kell; a 14. §-ra nézve kijelentette, hogy esatlakozik Andrássy Gyula gróf nézetéhez; ismertette azon kedvező helyzetet, melyet a nyelv tekintetében a képviselőház határozati javaslata elő fog idézni s reményét fejezte ki, hogy az önkéntesek második szolgálati éve csak kivétel lesz. Széchenyi Béla gróf a törvényjavaslatot általánosságban szintén elfogadja, de a 25-ik §-ot csak azon módosítással, hogy a magyar ifjak a tisztviszgat az állam nyelvén tehessek le, mert e szakaszt nyelvünkre sérelmesnek tartja; elismeri, hogy a jelenlegi kormány által sokban haladt az ország, de magyar nemzeti szempontból haladást constátálni nem lehet. Tiszta Kálmán miniszterelnök ez ellenvetésekkel szemben kimutatta, hogy magyar államiságunkban még a külföld előtt is 1867. óta s az utóbbi 14 év alatt is mennyit haladtunk s kifejtette Széchenyi egy megjegyzésére reflectálva, hogy alkotmányunkat és

az alkotmányos garantiákat fejleszteni lehet ugyan, de csak is az összes alkotmányos factorok hozzájárulásával; kiemelte végül, hogy a kormány által is elfogadott Gajári-téle határozati javaslat folytán az önkéntesekre nézve 1867. óta változatlanul fennállott helyzet mily előnyösen fog megváltozni. — Zichy Antal tartott aztán hosszabb beszédet a törvényjavaslat mellett, érdekesen fejtegette, hogy megegyezik-e a kiegyezés szellemével, hogy újabb és újabb jogokat akarjunk kiesikarni: kiterjeszkedett a véderő törvényjavaslat alkalmából fölvetett kabinet-kérdésre és azon nézetének adott kifejezést, hogy a jelen körülmények között Tiszta Kálmánnak polgári kötelessége miniszteri székén megmaradni.

Andrássy Gyula gróf szólalt föl ezután a ház általános figyelmétől kísérve. Széchenyi Béla grófnak ajánlotta követendő mintaképül a nagy Széchenyi Isvánt, kinek nem az volt főérdeke, hogy nagy reformokat kezdeményezt, hanem az, hogy mindig óvta nemzetét a chauvinizmus túlhajtásától és rekvesének feloldozta popularitását és életét is. Andrássy gróf szavai rendkívül mély benyomást tettek a főrendiekre. Utána Teutsch György szólott a törvényjavaslat mellett s végül Széchenyi Antal gróf szintén a javaslat mellett. Széchenyi Antal gróf Andrássy Gyula grófnak az egyesült bizottságok ülésén elmondott beszédét nem csak államférfiú szónoklatnak, hanem államférfiú tetteinek jelezte; fejtegette ezután, hogy ha valamit — mint most a véderőnk — fejleszteni akarunk, régi alapon kell ezt tennünk.

Külföld.

A párisi események. A francia törvényhozás mindkét házában egymást követik a viharos ülések. Tegnapelőtt a szenátusban játszódtak le zajos jelenetek. Carnot köztársasági elnök azon rendeletét jelentették be, mely szerint az alkotmány értelmében a szenátus április 12-én föttörvényesszékké alakuljon. Noha e rendelet teljesen legalis a szenátusnak csak a kor lesz joga a részletek vizsgálatába bocsátkozni, ha már bírósággá alakult, míg most egyszerűen engedelmeskedni köteles, a jobbodal és Boulanger mindentéle nyílt és titkos hívei már tegnapelőtt a legkülönbözőbb kérdéseket vetettek fel s ezzel még inkább fokozták a kedélyek izgatottságát. Végre azonban a szenátus valami kétharmad többséggel elvetett minden oly indítványt, mely többé-kevésbé Carnot rendeletének meghusítására irányul. Párisban tehát a szenátus legfőbb bírósággá alakul. A pör, melyet tárgyalni kellene, tudvalegüld Boulanger ellen irányul. Kivüle még vádolják Roehchoff, Dillon gróf, Laguerre képviselő, két hírlap író s a különböző megjelölést keltet, Du Barail tábornok a bonapartista bizottság elnöke Párisban. A szenátus előtt a per tárgyalása az új javaslat értelmében, meglehetősen elő fog húzódni.

Hajdúvármegye népoktatása 1887—88-ban.

Kiss József kir. tanfelügyelő közölte Hajdúvármegye 1887—88. iskolai évi népoktatási állapotáról szóló tanügyi jelentését s, elkülönítve Debreczen város népoktatási állapotáról, melylyel külön jelentés foglalkozik. Bár a szorgalmas, buzgó tanfelügyelő

minden, hatáskörébe eső eszközt felhasznál, hogy ezen tiszta magyar vármegye népoktatása fejlődjen, a törvény követelményeinek minél inkább megfeleljen; habár soha nem szűnik meg közigazgatási bizottság ülésein, körutjai alkalmával, rendeleteiben a tankötelesek iskolázatása érdekében minden lehetőt megtenni; az iskola fenntartó testületeket hivatalos és magán érintkezéseiben újabb és újabb áldozatokra buzdítani: még is a legnagyobb sajnálkozással és a szegény bizonyos nemével olvashattuk a múlt napokban, hogy az országgyűlés közzoktatási bizottsága előtt Hajdúvármegyét azon törvényhatóságok közé sorozták, melyekben legtöbb tanköteles marad iskolázatlanul. Nem a tanfelügyelő az oka, hogy ez megtörtént. Szülők, községi előjárók kell, hogy átérzessék, átértssék a népnevelés áldados voltát, szükségességét, és azon kötelességeket, melyeket a hazafiai tudat és a népoktatási törvény ró minden egyes polgárra.

A szülők, a községelőjárók buzgalmitól, az iskola fenntartók áldozatkészségétől várjuk, hogy Hajdúvármegyében minden gyermek iskolába járjon, hogy Hajdúvármegye annyi népiskola legyen képesített tanítókkal, jó felszereléssel, hogy azok valamennyi tankötelessé befogadhasanak.

A szobánforgó jelentés adatait kivonatossan az alábbiakban ismertetjük. Hajdúvármegye (területe Debreczen nélkül 2340, km, lakosainak száma 20 községben 121962) volt ref. elemi iskola fiú 22, leány 21, vegyes 7, összesen 50, r. kath. fiú 2, leány 2, összesen 4, izraelita vegyes 11, községi 2 (egy polgári fiú és egy elemi leány isk.) Iparos tanoncz iskola fennállott 2, ismétlő iskola volt 68, kisdóvodca 4, 1887/8. tanévben a megyében 28, kilométerre esett 1 iskola, egy községre 4 iskola, 1505, lakosra 1,260 tankötelesre 1, — 226 iskolába járóra esett 1 iskola.

A tankötelesek száma volt: római kath. 1982, g. kath. 1190, ev. ref. 16704, ág. hitv. ev. 15, izr. 1177, összesen 21068, még pedig 6—12 éves fiú 7966, leány 7903, 13—15 éves fiú 2702, leány 2497. A tankötelesek a lakosoknak 17,2%-át tették, 1000 lakosra 172, tanköteles esett, 385-tel volt kevesebb a tankötelesek száma, mint 1887-ben. Elemi iskolába járt 13653, ismétlőbe 4065, polgáriba 62, közép iskolába 117, összesen 17898.

Ha pedig a megyéből a Debreczenben iskolába jártak számát, 434-tel hozzászámítjuk, akkor a tankötelesek közül 18332 volt iskolázva; így ha nem is 4000, de még mindig csaknem 3000 gyermek maradt 1887/88-ban is iskolázatlanul.

Százalékokban kifejezve a vármegyében iskolázott: a 6—12 éveseknek 88%-ka, a 13—15 éveseknek pedig 83,3%-ka — nem ism. kolázott a 6—12 éveseknek 12%-ka, — a 13—15 éveseknek 16,3%-ka, ezek szerint a 6—12 évesek 1,1%-kal, — a 13—15 évesek pedig 5,9%-al iskolázottak többen, mint mált 1887/8. tanévben.

Felekezetei szerint pedig iskolázott a római k. a t h o l i k u s tanköteleseknek 79,7%-ka, — görög kath. 77,3%-ka — evang. ref. 88,3%-ka, — ágost. hitvallású 100%-ka, — mózes vallású 91,7%-ka. 1000 lakosra 150,2 iskolába járó esett; nyelvre nézve mind a 18,332 magyar volt, s közülük tankönyvvel csak 267 növendék nem volt ellátva.

A megyében 10114 iskola mulasztó által elmulasztatott 180843 fél nap; pénzbirossággal

megbüntetett 7175, felmentett 172668 fél napi mulasztási eset.

Az iskolából kiléptettek (1737) mindnyájan jól tudtak írni, olvasni. Az iskolába nem járt 2735 tanköteles legnagyobb részben a tanyákon lakik, kiknek iskolába feljártatását a legbuzgóbb igyekezet mellett is csaknem a lehetetlenségig határosnak mondja a jelentés.

A tanítók száma a volt 158, ezek közül képesített 147, nem képesített 11, rendszer 148, segéd 10.

A 81 iskola közül 72 volt saját házában. — Az iskolai épületekben 164 tanterem és 121 tanítói lakás volt elhelyezve. — Kellő felszereléssel bírt 143, tőrhetével 21 tanterem.

Az iskolák mellett volt 52 faiskola, 65 iskolakert, 66 testgyakorló tér.

Az iskolák jövedelme tett, készpénzben 69717, természetben 59407, összesen 129124 frtot; ez a jövedelem származott 498850 frt értékű ingatlanból s 76765 frt. tőkepénzből, továbbá 22545 frt. tandíjből, 11447 frt. községi, 58862 frt. egyházi segélyből s 1924 frt. egyéb forrásból; állami segélyben egyetlen iskola sem részesült.

A kiadások ugyanannyira rugtak, s azokból a tanítók javadalmazása 9128 frt vett igénybe; tökéltetésre, vásárlásra és építkezésre pedig 20922 frt fordított.

Egy rendszeres tanító fizetésére átlag véve 592 frt 66 kr, egy segédtanító fizetésére 335 frt adatott ki, egy iskola fenntartása került átlag véve 1594 frt 37 krba, a kiadásból egy növendékre esik 7 frt.

Az iskolák szellemi állapotát illetőleg, jeles volt 33 iskola, jó 17, a többi elégséges és rossz.

A megelőző évhez képest a tanügyi állapot következő előrehaladást mutatja:

Az elemi iskolák száma szaporodott 3-mal, nevezetesen Bözörményben 1 ev. ref. fiiskolával, H.-Nánáson az ev. ref. felekezettől 1 fi és 1 leányiskolával. Új iskolaház építettett 3 helyen, u. m. H. Bözörményben ev. ref. fiiskola, Nánáson ref. fiú és leányiskola.

Szerveztetett új tanítói állomás 4, u. m. Bözörményben az ev. ref. fiiskolánál 2, Nánáson ref. fiiskolánál 1, leányiskolánál 1.

A tankötelesek száma adott 385 tel, az iskolába járók száma pedig növekedett 132 vel, a tanszerek és taneszközök is általában véve szaporodtak.

Az iskolák jövedelmei 5982 frttal növekedtek, ugyanannyival emelkedtek kiadásai is.

Iskolai takarékpénztár volt 20 iskolánál 911 betevő növendékkal, — megtakított összeg 1136 frt. 35 kr.

Nevelési célokra az elmúlt tanévben jelentékeny adományozások és hagyományozások történtek, melyekről lapunk annak idején mindig megemlékezett; Kállay László a földesi ev. ref. egyháznak 2000 frtot adományozott új iskolai helyiség megvásárlására; Debreczen sz. kir. város 620 frtot hasonló célra a sámsoni ev. ref. egyháznak; Kaba község képviselő testülete telket és épületet adott kisdóvodának és 100 frt. évi segélyt; Nánáson özv. Fodor Gáborné szül. Soós Sára asszony 10000 frt. értékű ingatlan hagyományozott egy ref. kisdóvodára. —

A tanfelügyelő jelentésében felsorolja végül azon intézkedéseket, melyeket gyer-

— Ne sirj, édes fiam, haza hozunk karácsonyra, — biztatja a fiát a tiszteletes ur, maga is felülre a szekérbe — én is így tettem valamikor, de baj lett volna, ha hallgattak volna rám. Hajts Jancsi, majd csak a Cserén állunk meg.

Robog a szekér, porfelleg támad, elborítja a szemek elől. A kaput is beteszti István s munkához lát. Laci bög mint egy dervis, szája félhold alakban kétfelől lekanyarodik s a sirás összes nedvessége elárasztja piros orozát. . .

Othton is sirnak. De az öröm miatt. Ime, egy deák fia van a háznál. Csak becsilje meg magát, olyan ember lehet belőle, mint az apja, ha nem kümb. A tiszteletes asszony olyan nyugodt lélekkel mondogatja leánya előtt:

— Csakhogy erre is megsegítette az isten! Csakhogy ez sem maradt már itthon kőszálóban. Istenem, istenem, ki gondolta volna. . .

S azzal leborul az ágyászra, leányai körül állják, s mindnyájoknak arcán megjelenik a derű, az öröm fényes szivárványa, a szegények kincse, az érző szívek boldogsága. E derült őszi napfény szelid sugárzása még szebbé tette.

Tanult a gyerek erősen. Neki erőlködött a tudomány ostromlásának és nem hiába, mert b-vette emberül. Vágyott ugyan haza, de már mindinkább megszokta a kényszeriséget, s mosolyogva gondolt arra a napra, mi dőn atyja ott hagyta a kollégium falai közt s haza indult. Hogy szaladt a szekér után Kis-Pérossig, hogy mentek vele vissza a „Bika“ udvarára, hogy kötözték meg az öreg diákok az ágy lábához — mind, mind olyan mulatóságnak tűnt fel előtte.

S milyen jól esett olykor-olykor haza látogatni. Ünnepek idején, a vén theologus diákokkal indult el, gyalog tette meg a nagy utat hazáig. Volt öröm otthon, alig fért el a bogárhátú kis házában. Egyszer azon vette

észre, hogy ő is nagy diák lett s haza mehetett Dombosra karácsonyi legátusnak.

— Hogy megnőt, mondogatták a bibliai öreg asszonyok, milyen kiesiny volt még ezelőtt két három esztendővel. É, milyen beszédje van; nincs igazság az égben, ha püspök nem lesz belőle Debreczenben. Arany-száju szent János se lehetett már külön tizenkilenc esztendőskorában, pedig az csak okos ember volt ám.

Neki kétannyi pénze gyűlt be, mint más legátusnak; sőt az öreg asszonyok ajándékát el sem tudta mind cipzelni az „alma mater“ falai közt. Mindenki „aranyozta“ a száját, de azért a zsebéből sem felejtkeztek ám el.

— No édes tiszteletes asszony, ürvendhet a fiának, de van is miért ürvendni! Nem szégyelheti azt még a tiszteletes uram sem, hogy övé az a „gyermek“ ez bezzeg nem hoz szegényt és bánatot az öszülő fejökre.

A tiszteletes asszony sirt, sirt, zokogott hosszasan az ilyenek hallására, de az öröm miatt. A téli nap sugar megörtönte kényeiben, de az a boldogság édes teljességét jelentette. A derű olyan jól illett öreg arcához, midőn feketekávé kínált a tiszteletes urnak: idd meg ezt édes apja. Csupa mosolygás volt arca, ha a templomba hallgatta azt, kit neki predestinált a Gondviselés jósága egy hosszú életlen keresztül. Ilyenkor a tiszteletes urnak is mintha lágyabban esendült volna meg hangja, úgy a szivhez beszélt, úgy megzörög az arczokát, hogy csupa lelki gyönyörűség volt a templomban lenni. S midőn kijövének az ur tornácából, hozzá fordult a jó öreg felesége:

— Csak a fiunk hallotta volna, édes apja! Csak még arra segítsen istenem, hogy megérhessem, míg a fiam pappá lesz. Aztán lehunym szememet örömmel az örk álomra. Örök álom! Örök álom! Kár azt emlegetni, hiszen ugvis eljőn

az hamar, hivatlanul. Akkor leg meg, mikor boldogságunk betetőzéséhez fogunk.

Busao hajlong a régi bokor rózsa, az istenfá szomoruan zizeg, az eperfa árnyéka sötétbb, a virágok is mintha gyászolnának. Miért, honnan e gyász? Az öreg tiszteletes ur elköltözött a bogárhátú hajlékából szebb hajlékba. Nem is jönn vissza többé, jobb ott neki, ott nem esorog be az esővíz a tetőn, nem eszikozza be talpig a falakat. Ott nem kell többé predikációt mondani, van a ki mondjon s anyagi kar zendül rá, de nem úgy mint Domboson, az ő „amen“-jére a kántor és az orgona, Eltemették az eklezsia költségén, — nagy gombu „füttivaló-lá-t“ kapott sirjához, — mire a kurátor uram szomorúfüzet metszett és ezeket a betűket A. B. F. R. A. — A boldog feltámadás reménye alatt!

Mi lesz most? Ki fogja pártját az elhagyott családnak? Nem kell félni, az ur gondot visel.

Az Ur a veszedelemben van hozzánk legközelebb. A boldogult is ezt hirdette. Sokszor egy percz hozza meg jövőnk boldogságunkat, de az az egy percz Isten kezében van. Most is úgy történt, jóra ment ki a dolog.

László lépett a jó öreg nyomdokába, őt választották meg utána, nem azért, mintha szánalomból, érdemtelenül juttatták volna a tiszteletreméltó helyre, hanem, mert telismerték benne azt, ki az Ur szőlőjében serény és hív munkás lesz. Így volt ez jól, isten is így akarta ezt.

Nagy volt az öröm. De hát hogy is ne lett volna! Félév múltán fiatal tiszteletes asszony is került valahonnan a bogárhát alá, annak is olyan bőbités fejtő hamiskodott a fején. Csak sejtjük hogy valami légacionális ismeretség alapja ennek a házasságnak. A helybeli ispán ur is szívesen ipa lett volna Lászlónak, de hát hiába, nem lehet az öszvök ellen rugódozni. Csak a szerelmes szívket lehet köny-

nyen összeboronálni. Aztán László diákkorában is csak ahoz írott verseket, aki felesége lett; mást pedig elvenni azon az egyen kívül nagy istenbüntetésé lett volna. Szánalomból ugyan „ispán Ilkát“ is elvenné, de bölcsen megírta azt Pál apostol, hogy „szükség a püspöknek egy feleségű férfinak lenni!“ Az az egy megvan és azt az egyet isten rendelte neki.

Szegény öreg tiszteletes asszony, mint-ha csak a boldogságot elégné tartotta volna már viselni, annyiszor fel felsohajtott:

— Elég immár az én életem, mostan én Uram vedd magadhoz az én lelkemet. Boldog voltam, boldog vagyok . . . s megzendült ajkán a gyönyörű szoltár:

Szívenem hozzád emelem
Es benned bizom Uram!

Keves idő múlva egy karácsony estén zengett az ének a házikóban, a zsendelyes torony mellett. „Krisztus Urunknak áldott születésén“ . . . A jó öreg papné énekel a legbuzgóbban, míg térdén egy fúrge kis fiúskát himbált kétoldra. Ének után járta a mulattatás: „lőc lőc katoná, ketten ülünk egy lóra, hárman a kis csikóra“ — s nagyokat czuppantott a fiu arczára. Majd megjegyezték:

— Eleven gyerek, szép gyerek, szakasztott az apja! Pap legyen belőle, mint az apjától, meg a nagyapjától. Az is lesz, ha az isten is úgy akarja.

Még megérjük, hogy ökemét is beküldi kalácsesal a kollégiumba az a jó öreg asszony, ki már régen pápaszemen keresztül olvas Deboráról és Deliláról, Ruth asszonyról és Boázról régi szent históriákat.

De áldja is meg még sokáig isten öszülő fejét tisztelettel, szívvel, lelkét sok örömmel boldogsággal.

Csécsei Imre.

etett 172668

77) mindnyá-

5 tanköteles lakik, kiknek az igyekezetekkel határos-

olt 158, ezek között 11, ren-

saját házá- 164 tanterem zve. — Ke-16 övel 21 tan-

faiskola, 65

lme tett, 59407, össze-

származott 76765 frt. — tandíjból,

nyházi segély- állami se- részesült.

91128 frtot szára és épít-

átlag véve zetésére 335 ása került adásból egy

át illetőleg, ni elégséges

a tanügyi utatja: szaporodott 1 ev. ref. felekezet iskolaház zorményben és leány-

ás 4, u. m. ánl 2, Ná- ánl 1.

385 tel, az ett 132 vel, ában véve

frttal nő- ckek kiadá-

iskolánál ott összeg

tanévben gyományo- nnak idején zló a föl- adományo- sárlására:

frtot ha- gyóznak: tete telket s 100 frt. r Gáborné értékű in- isdedóvo-

en felső- ket gyer-

diákkorá- feleisége yen kívül analomból e hőlesen zültség a ni! — Az sten ren-

ny, mint- tta volna t:

ostan én t. Boldog egzendült

ny estélyes ak áldott nekelt a érge kis tán járta n úljünk s nagyod- d megje-

szakasz- zint az lesz, ha

beküldi meg asz- resztől asszony-

n öszülő örömmel

Imre.

mek menhelyek, kisedóvódk felállítására, több rendbeli miniszteri rendelet végrehajtása köz- egészségügyi érdekek és a vallás-erkölcstan tanítása érdekében körutjainak alkalmával tett.

Napi hírek.

— **Simonffy Imre** kir. tanácsos polgármester tegnap este haza érkezett Budapest- ről, a hol beteg fiának. — Mint már tegnap irtuk — Simonffy Bélának meglátogatása vé- gett járt fenn. Simonffy Béla már túl van a veszélyen, a miről e kitünő, derék ifjunak minden barátja és ismerőse örömmel vesz ér- tesülést.

— **A debreczeni orv. gyógyszerész egyesület** f. hó 13-án d. u. 5 órakor tartandó havi ülésé- ről már tegnap megemlékezünk. Az ülés tárgy- sorozatában dr. Kenczler ur felolvasásának címe „A hidegvíz gyógy módrol.”

— **Gyászjelentés** Özv. Füzeses Feren- né szül. Futó Emia és gyermekei Füzeses Béla nevel. Szathmáry Etelkával s gyerme- keivel; Füzeses Ida férjével Borus Sándorral s gyermekeivel; Füzeses Emma férjével Ko- vács Gábrával s gyermekeivel; Füzeses Kál- mánnal nevel. Kovács Emiliával s gyermekeivel; Füzeses Pirokka fájdalmas szívvel tudatják a legjobb férjnek, apának, nagyapának néhai FÜZESSÉRI FERENCZ B-Sárándi község jegyzőjének folyó hó 7-én 66 éves korában, 3 havi súlyos szenvedés után történt csendes ki- múltát. A megboldogultnak földi részei folyó hó 10-én délelőtt 10 órakor fognak az ev. ref. szertartása szerint, a sárándi közsirkertben örök nyugalomra tetetni. Mely végtisztesség- tételre az elhunytak rokonait, kártársait, jó barátait s a nagy közönséget bánatos szívvel meghívjuk. B-Sáránd 1889. April. 8.

— **Köszönetnyilvánítás.** A debreczeni ta- karékpénztár szíves volt rendes gyakorlat szerint ez évben is megemlékezni a kertészeti egyesületről, midőn jüvedelméből 20 forintot adományozott. — Ezen szép ajándokért fo- gadja az egyesület nevében legszíveseb köszo- netemet. Lengyel Imre alelnök.

— **B-Ujváros** a tüzrendészeti szabály- zatról szóló kormányrendelet értelmében meg- alakult az önkéntes tűzoltó egyesület. Eddigél- igen szép számmal iratkoztak be alapító, pár- tóló és működő tagok. A főparancsnok Ha- rassy László. Az alapszabályok ma terjesz- tetnek fel a főszolgabírói hivatal által jó- váhagyás végett a helyigminiszterhez.

— **Járhatatlan ut.** Debreczen és Sámson között az országutat az Aligállónál néhány ölnyi hosszúságban elszakította a belvíz, me- lyet az ut két oldalán lévő mély láp miatt kikerülni sem lehet. Egy vidéki ember, a ki krumplit hozott volna be a debreczeni vá- sárra, elmerült szekerét csak úgy volt képes onnan nagy nehezen kivonszolni, hogy a szá- kokból kihányta a krumplit a vízbe.

— **More patrio.** Mint kuriózumot tudat- ják a „Szabadság” gal, hogy a Sárrett egyik községnek főbírája valahonnan neszt vette, hogy nemokára finánczok érkeznek a veze- tés alatti községbe szűz dohány kutatása czéljából s kapta magát és a legnagyobb nyilvánossággal kidoboltatta az egész faluban, hogy: „a kinek magyar dohányja van, jól eltegye, mert jönnék a finánczok motozni!”

— **László Albert** helybeli könyvkereske- dőnek árjegyzékét, melyet helybeli előfizet- őinek szombaton küldöttünk meg, mellékeljük még lapunk vidéki előfizetőinek járó példa- nyokhoz. Az árjegyzék a közelgő husvétii ün- nek a kalmából melegen ajánljuk olva- sóink figye mébe.

— **Vonat kisiklás Szolnoknál.** Kedden este a Budapest—Debreczen között közkedő gyorsvonat egy egész órai késéssel érkezett meg Debreczenbe. A késedelmeknek oka egy vonatkisiklás volt, mely a szolnoki pályaud- varban kedden estefélé ugyanezen vonattal történt. — Midőn a gyors vonat Ujszász fel- lől berobogott a szolnoki pályaudvarba, a legszélös váltónál, a mozdony kőkent a sinek közül, és azután keresztül bukkácsolt még két szomszédos vágányon. A mozdony vezető a pillanat zavarában, közel a há- lortáchoz annyira megőrizte lélek- jelenlétét, — hogy hirtelen ellengőzt alkalmazmazott, mire a vonat rögtön megállt. A hátul menő személykocsik utasai váratlanul jövő erős lökést érezték; a kik állottak, előre buktak, a kik ültek, neki tenyereltek a szem- belővő üléseknek, vagy össze ütötték orrukat és homlokukat az átellenes szomszédokéval. A kalapok és bőröndök lerepültek a fogasok- ról és állványokról. A férfiak megszeppentek, a nők jajveszkeltek. Az első pillanatokban nem tudták mi történt; de mint hogy eszmé- letét senki sem vesztette, a nyaka senkinek se tört ki, legfeljebb egy két utas orra kez- dett vérzeni egy egy kellemetlen érintkezés következtében; az utasok csakhamar látták, hogy semmiféle nagyobb veszedelem nem tör- tént emberben és már túl vannak a szerencsétlen- ségen. — A mozdony végig turta a kavicsos talajt a harmadik vágányig és a földbe süp- pedve roskadozik megbénult kerekein; a szer- ko si, a podgyász kocsit, posta kocsit és még két személy kocsit szintén kisiklottak a vá- gányból és többi kevésbé megvaunak sérülve. — A három utolsó személykocsit a vágányon maradt, a mi a vonat gyors megállításának a következménye, az egész váltó felszerelés teljesén fel van szakgatva és mindenk dacára sem a von- nat személyzetéből, sem az utasok közül senki sem szenvedett komolyabb sérülést. — A há- rom épen maradt személy kocsit más moz-

donyhoz csatolták és egy órai késés után a főleszerelt vonat folytatta az utat. — A deb- reczeniek közül Boczkó Sámuel r. főkapitány. Feischl Károly kereskedő és egy nő ült a szerencsétlenül járt vonaton, de a meglepetés, az előrebukás malheurjén kívül semmi komo- lyabb bajuk nem történt.

— **A város parupléja.** A kaszáló birtokok helyszínelésére átkozott rossz idő jár. — Az egek nap nap után záporoként hullatják könnyüi- ket a földiekre és a földiek között a város deputatiója nyaka közé, mely a kaszáló kér- dés complikált bogját van hivatva kifejteti odakint az erdőszékeken. A feladat egy részét a ösözsházakban is ellehet végezni, de olykor olykor végig kell vágni a sarat, Nagy Péter és Kis Pál kaszáójáig is és ott constatálni, hogy im ez a terület az, a mi azelőtt 40 esztendővel még sűrű erdő volt, a mappán is sűrű erdőnek van festve, do most már kapás növény alá, vagy kaszálóknak használja a tu- lajdonos, mikor tudniillik ki nem hordja a peregrinus hajlamu homokból a szél a magot, vagy el nem perzseli a nyár forró napja a silány fűszálakat. Ha neki vannak keseredve az egek, bizony hiába fáradsa odáj a helyszínelő bizottság, mert Berényi Gábor nem terítheti ki a mappát; a ösözsházat pedig nem czipelhetik ma- gukkal. A nyáron pedig a nap sugarak kiál- hatatlansága okoz hátravetést a munkálatok- ban, mert nem találhat mindenütt fa és árnyék a debreczeni erdőben. — Ilyen aka- dályok és kellemetlenségek paralizálására a város most egy rengeteg paruplit rendelt meg, nagyobbban annál, mely a kofasátrak között olyan nagy feltűnést okozott harmadfél mé- ternyi átmérőjű terebélyével. A természetes parupli viaszos vászonból készül és előre- láthatólag jelentős szerepet fog játszani a cserkaszálók ügye rendezésében.

— **Egy vasparipa** (bicyeli) egészen új, teljesen felszerelve eladó, tudakozódhatni a szerkesztőségben.

— **Debreczen ingatlanok forgalma** a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságánál f. évi márcz. 23 től ápril 6 ig. Váradi Szabó Miklós veszi Komlóssy Pál és neje Hajdu Zsuzsanna ujosztású szántóföldet 500 frtért. Özv. Czeglédi Jánosné Horváth Juliánna veszi özv. Horváth Andrásné Kuczik Erzsébet tég- laskerti pusztá szántóföldet ajándékozás cí- mén 200 frtért. Korcsmáros Dániel és neje Vári Eszter veszik Smioh István házat 700 frtért. Kis Gábor és neje Csontos Zsuzsanna veszik Süttő István és társai újföldjét 60 frtért Borbély Sándor és neje Szűcs Sára veszik Vig Sándor újföldjét 65 frtért. Szabó Mihály és Fazekas Erzsébet veszik Harsányi Jánosné és társai csapókeri szőlőjét 250 frtért. Róz a Mihály és neje Radósi Juliánna veszik Dávid- házi Imre és neje Dankó Mária ondódi szán- tó-földet 800 frtért. Békési Juliánna Vértesi Andrásné veszi Nyári Péter és neje Szabó Juliánna szőlőjét 218 frtért. Püspöki Emília veszi Gyöngyösi Gábor és Tömösi Zsuzsanna újkeri szőlőjét 360 frtért. Id. Harsányi Im- re veszi új. Harsányi Imre háza ondódi ujosz- tású szántó földé illetményét 250 frtért. Do- bozi András és neje Nyiri Zsuzsanna veszi Rigó János és neje Csanak Juliánna házastel- két 820 frtért. Juhász Gábor és neje Sziget- közü Juliánna veszi Györy István és neje Szabó Ráchel házat 1000 frtért. Zöld István és neje Zombor Eszter veszik Szűcs Mihály és társai ondódi szántó földet 650 frtért. Kulcsár István és neje Kis Juliánna veszik Prém Ferenz és neje Süvöltös Juliánna csapó kerti szőlőjét 490 frtért. Schlesinger Juliánna Perlmann Ignác né veszi Püspöki Mária há- zát ondódi földjével 7000 frtért. Török Sándor- né Szilágyi Juliánna veszi Prém Ferenz és neje Süvöltös Juliánna házat 1700 frtért. Huzinger János és neje Jóber Magdolna ves- zik Takács Sándor és neje Geréb Juliánna szőlőjét 600 frtért. Balogh Mihály és neje Ludán Zsuzsanna veszik Szabó János és neje Lakatos Juliánna ondódi szántó földet 500 frtért. Ungvári György és neje Kapitány Sára veszik özv. Varga Jánosné Arany Zsuzsanna új földet 370 frtért. Hulda Ede és neje Beck Erzsébet veszik Horváth Ferenz házat 1240 frtért.

— **Biharmegyei hírek** A Mannlicher fegyverek Nagyváradon ma kiosztattak a 37. gy. ezred legénység között. Ott már a tegnapi napon lehetett látni a közös had- seregbeli katonákat, olda ukon a flitűnőn rö- vid kis szuronyyal. — Villány világi- tás. behozatalát tervezik a n. váradi pályau- darba. Az „Emilia” gözmalom tulajdonosai pedig már be is rendezték a villám világi- tási gépezetet a maguk telepén. — Szin- és- szet Székely híd on April 3-án Egri Kálmán, az aradi színház énekesének vendég- látésként „Parlagi Jancsi” adatott. A vendég- művész már megjelenésével meghódította a közönséget. Magyaros, érzelmeteljes éneke s játéka tetszett. Apr. 4 ismét Egri lépett fel „Felső Kláriban” Drámai melegséggel játsza „Aba András szerepét. — Bagon on a na- pokban tűz volt. Sebes György deb- reczeni polgár kárára. A kár néhány száz forintba megy.

— **Süketeknek.** Egy személy ki egy- szerű szer által 23 éves sükettség és fül- zugásból gyógyult ki, hajlandó ezen szer leírását német nyelven bármely bozzáfor- duló szenvedőnek ingyen teljesíteni. Lakcím: J. H. Nickols on, Wien, IX. Kolingasse Nro. 4.

Színház.

A holnapi leszállított áru népelőadásra „Stern Izsák” vagy egy a mi népünk- ből” című énekes bohózat kerül színre. Ez a nép előadás kivételesen tartatik meg esütörtökön, péntek helyett, mintán pénteken nem lesz rendes előadás, hanem akkor Gr. Zichy Géza rendkívüli, zenei és költői vezetéket, pom- pás látványokat ígérő nagyszerű orchesterá- lis alkotásának: A vár története”-nek főpró- bája foglalja el a színházat.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

Holnap, 1889. ápril hó 11-én, népelőadásul leszállított helyárrakkal

Stern Izsák

vagy „Egy a mi népünk- ből” énekes bohózat.

Felolós szerkesztő és kiadó laptulajdonos: Vértesi Arnold. Főmunkatárs: Kerecz Vilmos.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy férjem

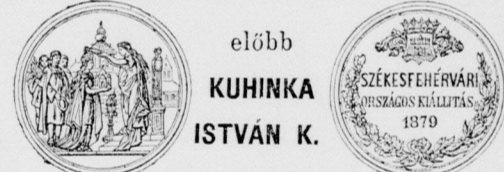
aranyozó üzletét

egy a fővárosban és külföldön is sok ta- pasztalatot szerzett üzletvezetővel tovább folytatni fogom.

Kérve a n. é. közönséget a férjem- re ruházott bizalommal engem is szeren- cseletetni.

Tisztelettel
özv. Weisz Ignác né
Teleki-utca elején

KASZANYITZKY ENDRE,

ajánlja a t. cz. közönségnek, vendéglő és kávéház tulajdonosoknak dúsan és a legnagyobb választékkal berende- zett raktárát,

ÜVEG, PORCELLAN, háztartási cikkek,

konyhaszerelvények, china ezüst, alpacca, disztárgyak és evőeszkö- zökből a legjutányosabb gyári árák és pontos kiszolgálattal mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek. Argyezéssel kívánatra bér- bentve szolgálok.

Tisztelettel
KASZANYITZKY ENDRE
Debreczen, Piac utca 1900.

GYÖRI IGNÁCZ

DEBRECZENBEN, főtér a „Bika” szállodával szemben ajánl:

nagyválasztékban és jutányos árák mellett női trikó derakak és bluzokat,

leány és fiu ruhácskák, trikó, teno, D'lain és foulból

napernyők és legyezők selyem és glacé kesztyűk.

Kitünő minőségű váltfüzők és mindenem. mű divat és pipere cikkek:

továbbá nagyraktár: női, férfi és gyermekfőhárueműekben.

vászon és másnemű kézümuakban és a legjobb minőségű

kötő és himző pamutokban.

Megszabadultam

a terhes szeplőtől, Bergmann iliom tej-szappana napontai használatá által.

Kapható: egy darab 45 kr. Dr. Roth- chnek V. Emil gyógyszerárban (Telefon üszszekötés.)

Nagyválasztékban

a legújabb tavaszi és nyári ruhakelmék,

diszkek és napernyők

megérkeztek és azokat meglepő olesó árák

mellett ajánlja

BOSZNAY J.

DEBRECZEN.

Debreczenben, Czegléd-utca.

Ajánlja a lakváltoztatási-negyed al- kalmával

fehér, szürke, színesen mintázott, vagy színes borduros

ablakfüggöny és nap elleni ponyva-gradliait,

melyekből megrendelésre kész fűg- g ö n y ö k is szolgáltatnak.

Továbbá ajánlja gyapju függönyeit (Partiére)

és ágyterítőit.

Cs. kir. szab. higienicus készítmények a száj és a fogak eszserű ápolására

Dr. Faber M. C. orvostudortól, néh. I. Miksa császár 3 Felsőge testorvosa, a becsületrend lovagja sat. Bécsben

PURITAS' különleges száj-szappan.

Régen híres és egyetlen, már 1862-ben a lon- doni világtárlaton érdeméremmel kitüntetett szer, mert leginomabb és leghatásosabb készítmény a száj ápolására és a fogak épentartására. — Egy adag ára 1 frt.

Eucalyptus száj-esszencia

Kitűntette P risban 1878.

A legösszeürbb, legtartalomdusabb (78%) hatóanyag alkatrész, legelismertebb higienicus ké- szítmény a száj ápolására, a

bűzös szag leküzdésére a okak épen tartására, óvszer

toroknáthák s légi uton való miázmás ragadályok ellen.

Az orosz csász. kormány által, a miniszterium gyógyászati osztályának 1881. évi janár 28-án 681. rendeletével a oszár- kórházakba és gyógyintézetekbe bevezetve. — Egy palack ára 120 kr. o. e.

Szavatolt puritas-fogkefék

sajított puszpáng és vegyőszilag zsirtalanított sertő- ből. — Egy drb 50 kr. o. e.

Raktárak: Debreczenben: Göttl N. Miskolczon: Dr. Szabó J., Dr. Szabó K., Kurucz J. gyógyszer- ész. Máhr K. üzletében. Egerben: Güllner L. gyógyszer. — Szécseny: Pokorny gyógyszer. Sz a t m á r: Komka Kálm. fűszerkereskedő.

Fősállító telep BÉCS. I. ker. Bauernmarks 3. sz.

